

Asia C-430/21**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

14.7.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Curtea de Apel Craiova (Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

7.7.2021

Valittaja:

RS

Pääasian kohde

Rikosoikeudenkäynnin kestoja koskeva valitus, jonka valittaja RS on pannut vireille Curtea de Apel Craiova, seziune penale e minorele, Collegio per i diritti e le libertăți (Craiovan ylioikeuden rikosasioita ja alaikäisten asioita käsittelevän jaoston oikeuksia ja vapauksia käsittelevä yksikkö) ja joka koskee Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investiga infracțiunilor din justiției (ylimmän tuomioistuimen lainkäytössä tapahtuneita sääntöjenvastaisuuksia käsittelevä jaosto, jäljempänä SIIJ) syyttäjänviraston rikosoikeudellisen menettelyn kestoja.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklan nojalla tehty ennakkoratkaisupyynnö koskee SEU 2 ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan tulkintaa.

Ennakkoratkaisukysymykset

1) Onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, luettuna yhdessä SEU 2 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, vahvistettu tuomioistuinten riippumattomuuden periaate esteenä Romanian perustuslain 148 §:n 2 momentin kaltaiselle kansalliselle säännökselle ja erityisesti Curtea

Constituțională (perustuslakituomioistuin) ratkaisussaan nro 390/2021 sille antamalle tulkinnalle, jonka mukaan kansalliset tuomioistuimet eivät voi tutkia Curtea Constituțională ratkaisulla perustuslainmukaiseksi todetun kansallisen säännöksen yhteensopivuutta Euroopan unionin oikeuden säännösten kanssa?

2) Onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, luettuna yhdessä SEU 2 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, vahvistettu tuomareiden riippumattomuuden periaate esteenä tuomarien ja syyttäjien ohjesäännöstä annetun Romanian lain nro 303/2004 99 §:n § kohdan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa sallitaan kurinpitomenettelyn aloittaminen ja kurinpitoseuraamusten määrääminen Curtea Constituțională ratkaisua noudattamatta jättäneelle tuomarille tapauksessa, jossa tämä on todennut, että unionin oikeutta on sovellettava ensisijaisesti suhteessa perustuslakituomioistuimen ratkaisun perusteisiin, kun kyseisellä kansallisella säännöksellä kyseiseltä tuomarilta evätään mahdollisuus soveltaa ensisijaiseksi katsomaansa unionin tuomioistuimen tuomiota?

3) Onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, luettuna yhdessä SEU 2 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, vahvistettu tuomioistuinten riippumattomuuden periaate esteenä kansallisille tuomioistuinten käytännöille, joilla kielletään kurinpitoseuraamuksen uhalla tuomaria soveltamasta Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä rikosoikeudellisissa menettelyissä, kuten rikosoikeudellisen menettelyn kohtuullista kestoja koskevassa valitusasiassa, josta säädetään Romanian rikoslain 488¹ §:ssä?

Unionin oikeussäännöt ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joihin viitataan

SEU 2 artikla, SEU 4 artiklan 3 kohta ja SEU 19 artiklan 1 kohta sekä perusoikeuskirjan 47 artikla.

Tuomio 18.5.2021, Asociația ”Forumul judecătorilor din România” (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393; jäljempänä 18.5.2021 annettu tuomio).

Tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), 42–44 kohta.

Tuomio 25.7.2018, oikeus- ja tasa-arvoministeriö (tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), 48 kohta.

Asiaa koskevat kansalliset säännökset

Romanian perustuslain 11 §:n 3 momentti, jonka mukaan silloin, kun sopimukseen, johon Romania aikoo liittyä, sisältyy perustuslain vastaisia

määräyksiä, se voidaan ratifioida vasta sen jälkeen, kun perustuslakia on tarkistettu; 148 §:n 2 momentti ja 4 momentti, joiden mukaan Euroopan unionin perussopimusten määräykset ja muut sitovat unionin säännökset ovat ensisijaisia niiden kanssa ristiriidassa oleviin valtion lakeihin nähden (2 momentti) ja tämän mukaisesti parlamentti, Romanian presidentti, hallitus ja tuomioistuinalaitos takaavat liittymisasiakirjan velvoitteiden sekä 2 momentin säännösten täyttämisen (4 momentti).

Romanian rikoslain 297 §, joka koskee virka-aseman väärinkäyttöä ja jonka mukaan virkamiestä, joka ei tehtäviään hoitaessaan ole suorittanut velvollisuuttaan tai on suorittanut sen virheellisellä tavalla ja aiheuttanut siten vahinkoa tai loukannut jonkun henkilön oikeuksia tai oikeutettuja etuja, rangaistaan 2–7 vuoden vapausrangaistuksella ja kiellolla toimia julkisessa tehtävässä; perusteetonta rikosoikeudellista menettelyä koskeva 283 §, jonka mukaan henkilölle, joka panee rikosoikeudellisen menettelyn vireille tai toteuttaa toimenpiteen vapauden rajoittamiseksi tai nostaa syytteen jotakuta henkilöä vastaan tietoisena kyseisen henkilön syyttömyydestä, määrätään vähintään kolmen kuukauden ja enintään kolmen vuoden vankeusrangaistus sekä kieltö toimia julkisessa tehtävässä.

Romanian rikosprosessilain 488¹–488⁶ §, jotka koskevat menettelyn kohtuutonta kestoa koskevia valituksia. Näiden säännösten nojalla tällainen valitus voidaan tehdä pyytämällä menettelyn nopeuttamista tapauksissa, joissa rikosoikeudellista menettelyä ei ole saatettu päätökseen kohtuullisessa ajassa. Vireillä olevien rikosasioiden osalta kyseinen valitus voidaan tehdä, kun rikosoikeudellisen menettelyn aloittamisesta on kulunut vuosi, ja sen osalta on toimivaltainen asian ratkaisuun toimivaltaisen tuomioistuimen oikeuksien ja vapauksien osalta toimivaltainen tuomari. Jos kyseinen tuomari katsoo valituksen olevan perusteltu, hän määrittää määräajan, jonka kuluessa syyttäjän on käsiteltävä asia, mutta hän ei voi antaa ohjeita tai ehdottaa ratkaisuja tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja koskeviin kysymyksiin.

Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară (oikeuslaitoksesta annettu laki nro 304/2004) 88¹–88¹¹ §, joilla perustetaan SIJ (näiden säännösten sanamuoto toistetaan asiassa C-127/19 esitetystä ennakkoratkaisupyynnöstä).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018, privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (oikeuslaitoksen sisäisten rikosten tutkimusosaston toiminnan aloittamista koskevista toimenpiteistä annettu hallituksen asetus nro 90/2018)

Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor (tuomarien ja syyttäjien asemasta annettu laki nro 303/2004), 99 §:n § momentti, jonka mukaan Curtea Constituțională (Romanian perustuslakituomioistuimen) ratkaisujen noudattamatta jättäminen on kurinpitomenettelyyn johtava sääntöjenvastaisuus.

Romanian perustuslakituomioistuimen (jäljempänä CCR) **tuomio nro 1039/2012**, jonka mukaan unionin tuomioistuimen tuomiot sitovat jäsenvaltioita *erga omnes*.

CCR:n tuomio nro 390/2021, jolla hylättiin lain nro 304/2004 88¹–88⁹ §:n sekä asetuksen nro 90/2018 säännösten perustuslainvastaisuutta koskeva väite, 81 ja 83–87 kohta (korostus ennakkoratkaisupyyntöissä):

”81. Romanian perustuslain erityisellä säännöstöllä eli 148 §:n 2 momentissa ja 4 momentissa säännellään kansallisen oikeuden ja Euroopan unionin oikeuden välistä suhdetta – –. Näin ollen Euroopan unioniin liittymistä koskeva lauseke sisältää lausekkeen, joka koskee [unionin] oikeuden noudattamista ja jonka mukaan kaikilla valtion kansallisilla elimillä on lähtökohtaisesti velvollisuus panna täytäntöön [unionin] oikeus ja soveltaa sitä. Sama koskee [CCR:ää], joka vastaa perustuslain 148 §:n nojalla unionin oikeuden ensisijaisesta soveltamisesta. **Tätä ensisijaista soveltamista ei kuitenkaan pidä tulkita siten, että sillä suljettaisiin pois tai evättäisiin perustuslain 11 §:n 3 momentissa, luettuna yhdessä perustuslain 152 §:n kanssa, vahvistettu kansallinen perustuslaillinen identiteetti, joka takaa Romanian perustuslain ydinsisällön, jota ei pidä vaarantaa Euroopan yhdyntymisprosessissa. Tämän perustuslaillisen identiteetin nojalla [CCR:llä] on oikeus varmistaa perustuslain ensisijaisuus Romanian alueella (ks. soveltuvin osin Saksan liittotasavallan perustuslakituomioistuimen 30.6.2009 antama tuomio 2 BvE 2/08 ym.).** Perustuslain 148 §:n sanamuotoon sisältyvän mukautuslausekkeen mukaan Romania ei voi hyväksyä lainsäädäntötoimea, joka on ristiriidassa sille jäsenvaltiona kuuluvien velvoitteiden kanssa – –, mutta viimeksi mainituilla on kuitenkin ”kansallisen valtiosääntöidentiteetin” käsitteeseen perustuva perustuslaillinen rajoitus. – –

83. Tämä tuomioistuin katsoo, että tuomioistuimella on toimivalta tutkia ”kansallisten lakien” eli kansallisen oikeuden säännösten yhteensopivuus unionin oikeuden säännösten kanssa perustuslain 148 §:n kannalta, ja jos se toteaa yhteensopimattomuuden, sillä on toimivalta soveltaa ensisijaisesti unionin oikeuden säännöksiä asioissa, joissa loukataan kansalaisten subjektiivisia oikeuksia. Tämä tuomioistuin toteaa joka tapauksessa, että perustuslaki viittaa käsitteillä ”sisäiset lait” ja ”sisäinen oikeus” yksinomaan perustuslakia alemmantasoiseen lainsäädäntöön, koska perustuslaki on perustuslain 11 §:n 3 momentin mukaisesti ylemmäntasoinen. Näissä olosuhteissa ... ***perustuslain 148 §:ssä ei kuitenkaan anneta unionin oikeuden soveltamiselle etusijaa Romanian perustuslakiin nähden, joten kansallisella tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia perustuslain 148 §:n kannalta perustuslainmukaisena pidetyn kansallisen oikeuden säännöksen yhteensopivuutta unionin oikeuden säännösten kanssa.*** Romanian oikeuden järjestelmä muodostuu kaikista Romanian valtion antamista oikeussäännöistä, joiden on oltava perustuslain ensisijaisuuden periaatteen ja laillisuusperiaatteen mukaisia ja jotka muodostavat olennaisen osan oikeusvaltion periaatteita, jotka on vahvistettu perustuslain 1 §:n 5 momentissa ja joiden mukaan ”*Romaniassa perustuslain, sen ensisijaisuuden ja lakien noudattaminen on*

sitovaa”, ja maan ainoa lainsäädäntövalta – on parlamentti ja valtio on järjestetty perustuslaillisen demokratian mukaisesti niin, että lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovalta on erotettu toisistaan ja ne ovat tasapainossa. Perustuslaillinen demokratia ei ole oikeusvaltiossa kuitenkaan abstraktio vaan se on realiteetti järjestelmässä, jossa perustuslain ensisijaisuus rajoittaa lainsäätäjän itsemääräämisoikeutta, sillä lainsäätäjän on oikeussääntöjä laatiessaan ja lainsäädäntötoimien antaessaan otettava huomioon useita perustuslaillisia periaatteita. – –

84. Tämä tuomioistuin toteaa, että kun unionin tuomioistuin on todennut päätöksen 2006/928 sitovaksi, sen vaikutuksia on rajoitettu kahdella eri tavalla: se katsoi yhtäältä, että päätöksestä johtuvat velvollisuudet kuuluvat niiden Romanian viranomaisten tehtävään, joilla on toimivalta tehdä yhteistyötä Euroopan komission kanssa (tuomion 177 kohta), eli poliittisten toimielinten, parlamentin ja Romanian hallituksen tehtäviin, ja toisaalta, että näitä velvollisuuksia on noudatettava SEU 4 artiklassa tarkoitetun vilpittömän yhteistyön periaatteen valossa. *Näiden kahden näkökohdan mukaan velvoitteet eivät voi koskea lainkäyttöelimiä, jotka ovat valtion elimiä, joilla ei ole oikeutta tehdä yhteistyötä jonkin Euroopan unionin poliittisen toimielimen kanssa.*

85. Tämä tuomioistuin toteaa näin ollen, että tuomion tuomiolauselman 7 kohdan, jonka mukaan ”alemmalla tuomioistuimella ei ole oikeutta jättää omasta aloitteestaan soveltamatta päätöksen 2006/928 soveltamisalaan kuuluvaa kansallista säännöstä, jonka se katsoo unionin tuomioistuimen tuomion valossa olevan ristiriidassa kyseisen päätöksen tai SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan kanssa”, soveltamiselle ei löydy perustaa Romanian perustuslaista, koska – kuten edellä on todettu – perustuslain 148 §:ssä todetaan ”unionin oikeuden soveltamisen ensisijaisuus” suhteessa unionin oikeuden kanssa ristiriidassa oleviin kansallisiin säännöksiin. Päätöksen 2006/928 perusteella laaditut yhteistyö- ja seurantajärjestelmän kertomukset eivät kuitenkaan ole sisältönsä ja vaikutustensa, sellaisina kuin ne on vahvistettu 18.5.2021 annetussa unionin tuomioistuimen tuomiossa, perusteella unionin oikeuden sääntöjä, joille tuomioistuimen on annettava etusija jättämällä soveltamatta kansallista lainsäädäntöä. Kansallinen tuomioistuin ei siis voi todeta, että suosituksia sovelletaan ensisijaisesti suhteessa kansallisiin normeihin, koska yhteistyö- ja seurantajärjestelmän kertomukset eivät sisällä normeja, joten ne eivät voi olla ristiriidassa kansallisen lainsäädännön kanssa. Tämä päätelmä on tehtävä sitäkin suuremmalla syyllä tilanteessa, jossa kansallinen perustuslakituomioistuin on todennut kansallisen lainsäädännön perustuslain mukaiseksi perustuslain 148 §:n säännösten perusteella.

86. Lopuksi tämä tuomioistuin toteaa, että *oikeusvaltion periaate edellyttää oikeusvarmuutta* eli adressaattien perusteltua luottamusta voimassa olevien säännösten tehokkuuteen ja niiden soveltamista koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin, jotta jokainen voi ennakoida toimintaansa. Jos jotkin tuomioistuimet jättäisivät viran puolesta soveltamatta kansallisia säännöksiä, jotka ne katsovat unionin oikeuden vastaisiksi, ja toiset tuomioistuimet taas soveltaisivat samoja

kansallisia säännöstöjä katsomalla ne unionin oikeuden mukaisiksi, tämä vaikuttaisi voimakkaasti lainsäädännön ennakoitavuutta koskevaan kriteeriin, mikä aiheuttaisi vakavaa oikeudellista epävarmuutta ja implisiittisesti oikeusvaltioperiaatteen loukkaamisen.

87. Tästä seuraa, että koska unionin tuomioistuimen asiassa C-355/19 18.5.2021 antamaa tuomiota ei voida pitää seikkana, joka voisi johtaa oikeuskäytännön muuttumiseen siltä osin kuin on kyse päätöksen N:o 2006/928/EY vaikutuksesta perustuslainmukaisuuden valvontaan ja implisiittisesti perustuslain 148 §:n rikkomisesta, Curtea Constituțională (perustuslakituomioistuin) hylkää lain 304/2004 88¹ §:n 1–5 momentin, 88²–88⁷ §:n, 88⁸ §:n 1 momentin a–c ja e kohdan ja 2 momentin sekä 88⁹ §:n perustuslainvastaisuutta koskevan väitteen perusteettomana.”

Tosiseikkojen ja pääasian lyhyt kuvaus

- 1 Valittajan RS vaimo on tehnyt 1.4.2020 rikosilmoituksen, jossa hän vaatii kolmen sellaisen henkilön rikossyytettä, jotka ovat suojeltuja todistajia asiassa nro 1272/63/2018, ja syyttää heitä valheellisesta todistajanlausunnosta. Hän esitti samassa rikosilmoituksessa syytöksiä tuomioistuimen lääkäristä moittien tätä valheellisesta todistajanlausunnosta ja virka-aseman väärinkäytöstä ja yhdestä syyttäjistä ja kahdesta tuomarista syyttäen edellä mainittua perusteettomasta rikosoikeudellisesta menettelystä ja virka-aseman väärinkäytöstä ja kahta viimeksi mainittua virka-aseman väärinkäytöstä.
- 2 Syyttäjän osalta rikosilmoituksessa todettiin, että tämä oli aloittanut rikosoikeudellisen menettelyn valittajan puolustautumisoikeuksia loukaten ja nostanut syytteen valheellisten todistajanlausuntojen perusteella.
- 3 Tuomarien osalta rikosilmoituksessa väitettiin, että valitusmenettelyssä jätettiin noudattamatta CCR:n tuomiota nro 250/2019, koska vaatimusta oikeudellisesta luokittelusta ei tarkasteltu eikä siitä annettu ratkaisua, millä loukattiin puolustautumisoikeuksia.
- 4 Koska rikosilmoitus koski myös tuomareita ja syyttäjää, asia kirjattiin SIIJ:ssä, ja SIIJ:n virallinen syyttäjä aloitti 14.4.2020 rikosoikeudellisen menettelyn, joka koski Romanian rikoslain 273, 283 ja 297 §:ssä tarkoitettuja valheellisia todistajanlausuntoja, perusteetonta rikosoikeudellista menettelyä ja virka-aseman väärinkäyttöä.
- 5 RS on valittanut ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen (Curtea de Apel Craiova, judecătorul de drepturi și libertăți) 10.6.2021 SIIJ:ssä vireillä olevan rikosoikeudellisen menettelyn kestosta ja vaatinut tuomioistuinta vahvistamaan määräajan, jonka kuluessa asiasta vastaavan syyttäjän on toimittava.
- 6 Sen jälkeen, kun SIIJ oli toimittanut sille pyynnöstä rikosoikeudellista menettelyä koskevan asiakirja-aineiston, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että

mainittu asiakirja-aineisto sisältää 90 tiedostoa, jotka koostuvat suurimmaksi osaksi rikosilmoituksesta ja RS:n itse valitsemansa asianajajan välityksellä esittämistä vaatimuksista saada viitetiedot, tiedot asian käsittelyn vaiheista ja asiakirjoista ja kopiot niistä, syyttäjä MR:n syytekirjelmä, 10.6.202 päivätty kirjelmä, jolla Curtea de Apel Craiova pyydettiin toimittamaan rikosasiassa nro 1427/2019 annettu tuomio, jonka kyseessä oleva tuomari oli antanut, kaksi tiedostoa, jotka sisältävät vahingonkärsijän ja tämän puolison henkilötiedot, ja Ecris-tietokantaote asiasta nro 1272/63/2018.

Ennakkoratkaisukysymysten perustelujen suppea esitys

- 7 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että sen käsiteltävänä olevassa asiassa on joko hyväksyttävä tai hylättävä RS:n esittämä vaatimus. Jos vaatimus hylätään, asia on palautettava syyttäjälle sillä perusteella, ettei kohtuullista kestoja ole ylitetty. Jos vaatimus hyväksytään, tuomioistuimen on asetettava syyttäjälle määräaika asian käsittelylle, mutta määräjän noudattamatta jättämisellä ei ole oikeudellisia seurauksia.
- 8 Kyseinen tuomioistuin katsoo, että ratkaisu tässä asiassa edellyttää SIIJ:n perustamista ja toimintaa koskevan kansallisen lainsäädännön ja unionin tuomioistuimen 18.5.2021 antamassa tuomiossa esitettyjen arviointiperusteiden tutkimista sen ratkaisemiseksi, toimiiko SIIJ unionin oikeuden vastaisesti, sekä CCR:n antaman tuomion nro 390/2021 vaikutuksen tutkimista.
- 9 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa aluksi, että Romanian oikeudessa unionin tuomioistuimen tuomioiden sitovuus perustuu välillisesti perustuslain 148 §:n 2 momenttiin ja 4 momenttiin, ja se on vahvistettu suoraan myös CCR:n tuomiossa nro 1039/2012, jossa se totesi, että "[unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuasioissa antamat] tuomiot sitovat kaikkia jäsenvaltioita *erga omnes* – –" ja että "Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisujen oikeusvaikutukset on esitetty oikeuskäytännössä. Näin ollen unionin tuomioistuin on katsonut, että tällainen tuomio, joka koskee Euroopan unionin toimen tulkintaa tai pätevyyttä, sitoo ennakkoratkaisupyynnön esittänyttä tuomioistuinta ja että unionin oikeuden tulkinta, joka on erottamattomasti sidoksissa tulkittuihin unionin oikeuden säännöksiin, sitoo myös muita kansallisia tuomioistuimia, eivätkä nämä voi antaa säännöksistä omaa tulkintaansa. Samoin ennakkoratkaisuilla on välitön oikeusvaikutus siinä mielessä, että jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus vedota suoraan unionin säännöksiin kansallisissa tuomioistuimissa ja Euroopan unionin tuomioistuimessa, ja ne ovat taannehtivia siinä mielessä, että ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä esitetty unionin oikeussäännön tulkinta selventää ja täsmentää kyseisen oikeussäännön merkitystä ja ulottuvuutta sen voimaantulosta lähtien".
- 10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee myös unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisujen toteavan luonteen osalta 22.9.2016 annetun tuomion Microsoft Mobile Sales International v. Nokia Italia ym. (C-110/15) 59 kohdan.

- 11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa siihen, mitä unionin tuomioistuin on todennut 18.5.2021 antamansa tuomion 221 ja 222 kohdassa, ja toteaa, että esiin nouseva kysymys koskee sitä, voiko se myös CCR:n antaman tuomion nro 390/2021 valossa tutkia 18.5.2021 annetun tuomion mukaisesti SIIJ:n perustamista ja toimintaa koskevia säännöksiä.
- 12 Tarve esittää unionin tuomioistuimelle ensimmäinen kysymys perustuu ristiriitaan 18.5.2021 annetun tuomion ja CCR:n antaman tuomion nro 390/2021 välillä ja riskiin siitä, että Romaniaa vastaan aloitetaan jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely.
- 13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa toisesta ennakkoratkaisukysymyksestä, että sen on valittava, sovelletaanko unionin oikeutta 18.5.2021 annetun tuomion mukaisesti vai sovelletaanko CCR:n tuomiota nro 390/2021. Jos tuomari kuitenkin päättäisi soveltaa unionin tuomioistuimen tuomiota ja jättää soveltamatta CCR:n tuomiota nro 390/2021, häneen saatettaisiin kohdistaa lain nro 303/2004 99 §:n § momentin mukainen kurinpitomenettely, koska Curtea Constituțională:n ratkaisun noudattamatta jättäminen merkitsee kurinpitomenettelyyn johtavaa sääntöjenvastaisuutta ja tämän kurinpitomenettelyn yhteydessä hänet voitaisiin pidättää virantoimituksesta; tämä voi vaikuttaa hänen riippumattomuuteensa päätöksenteossa.
- 14 Se katsoo lisäksi, että CCR:n tuomiolla nro 1039/2021 puututtiin sen toimivaltaan, mikä loukkaa vakavasti sen päätöksenteon vapautta, ja muistuttaa tältä osin myös siitä, että osa CCR:n tuomareista on eri mieltä eriävissä mielipiteessään, jonka he ovat esittäneet CCR:n tuomiossaan nro 1039/2021 vahvistamasta kannasta.
- 15 Tämän eriävän näkemyksen mukaan 18.5.2021 annetussa tuomiossa vain vahvistetaan unionin tuomioistuimen pitkä ja vakiintunut oikeuskäytäntö, ja CCR on toiminut *ultra vires*, kun se on ryhtynyt arvioimaan unionin tuomioistuimen toimivaltaa ilman, että perustuslainvastaisuutta koskevan väitteen esittänyt tuomioistuin on saattanut asian konkreettisesti sen käsiteltäväksi.
- 16 Eriävän mielipiteen kirjoittajat väittävät, että 18.5.2021 annetun tuomion olisi pitänyt olla lisäperuste sille, että CCR:n on muutettava oikeuskäytäntöään, mutta että tällainen muutos olisi joka tapauksessa ollut tarpeen perustuslain huolellisen tarkastelun perusteella.
- 17 He viittaavat perustuslain 148 §:ään ja väittävät lisäksi, että tässä säännöksessä tunnustetaan unionin oikeuden järjestelmällinen ensisijaisuus unionin oikeuden kanssa ristiriidassa oleviin kansallisen oikeuden säännöksiin nähden. Kaikki kansalliset viranomaiset (tuomioistuimet ja julkishallinto) voivat ja niiden pitää todeta tämä ensisijaisuus.
- 18 Lisäksi on niin, että velvoittamalla kaikki viranomaiset, myös tuomioistuimet, *takaamaan* Romanian valtion Euroopan unioniin liittymiseen perustuvien velvoitteiden täytäntöönpano perustuslain antaja on varmistanut kaikkien unionin kansalaisten oikeuksien tehokkaan oikeussuojan.

- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa edelleen toisessa ennakkoratkaisukysymyksessään myös asioissa C-64/16 ja C-216/18 PPU annettuihin unionin tuomioistuimen tuomioihin ja väittää, että lain nro 303/2004 säännös, jossa säädetään kurinpitomenettelyn aloittamisesta ja kurinpitoseuraamuksesta tuomarille siitä, ettei CCR:n tuomiota ole noudatettu tapauksissa, joissa kyseinen CCR:n tuomio estää kansallista tuomioistuinta soveltamasta ensisijaisena pitämänsä unionin tuomioistuimen tuomiota, loukkaa SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa sekä SEU 2 artiklassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä määriteltyä riippumattomuuden kriteeriä.
- 20 CCR nimittäin asettaa unionin oikeussääntöjen soveltamiselle lisäedellytyksiä, jotka ovat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön vastaisia, kuten edellytys, jonka mukaan näillä säännöillä on täytettävä ”perustuslaissa oleva lainaukko” (tuomion nro 390/2021 49 kohta), ja kieltää ennakkoratkaisua pyytäneitä tuomioistuinta jättämästä soveltamatta unionin oikeuden vastaisia kansallisen oikeuden sääntöjä.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan CCR varaa itselleen unionin oikeuden soveltamista koskevan yksinomaisen toimivallan, vaikka se ei ole ylivoikeutta ylemmänasteinen tuomioistuin eikä sillä ole unionin oikeudessa tunnustettua oikeutta korjata tai vahvistaa unionin oikeuden soveltamista Romaniassa yleisissä tuomioistuimissa tai kumota niiden antamia tulkintoja.
- 22 Kolmannen kysymyksen osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että valittaja on valittanut kansalliseen tuomioistuimeen rikosoikeudellisen menettelyn kohtuullisen keston ylittymisestä ja siitä, että hän ei ole saanut yli vuoteen vastausta SIIJ:lle esittämiinsä pyyntöihin.
- 23 Tässä yhteydessä oikeuksia ja vapauksia käsittelevän yksikön toimivaltaisen tuomarin on tutkittava kaikki olosuhteet asiassa, jossa valittaja on katsonut kohtuuttomaksi rikosoikeudellisen menettelyn keston, mukaan lukien SIIJ:n toimintaa sääntelevät säädökset, yksikön työtaakan syyttäjien määrään nähden, ratkaisujen määrään, SIIJ:n toiminnan yhdenmukaisuuden 18.5.2021 annetun tuomion kanssa, ja määritettävä, onko yksikön toiminta nykyisen säännösten mukaisesti ja nykyisessä kokoonpanossa perusteltua hyvää lainkäyttöä koskevien objektiivisten ja todennettavissa olevien pakottavien syiden valossa ja kykeneekö se saattamaan rikosoikeudellisen menettelyn päätökseen kunnioittaen kaikkien henkilöiden oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, kun otetaan huomioon myös menettelyn kesto.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on lisäksi ratkaistava, voidaanko asia palauttaa, jotta rikosoikeudellista menettelyä voitaisiin jatkaa syyttäjäviranomaisen yksikössä, jonka osalta voitaisiin katsoa 18.5.2021 annetun tuomion valossa, että se toimii unionin oikeuden vastaisesti.

- 25 Arviointiin, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tehtävä, kuitenkin vaikuttaa CCR:n antama tuomio nro 390/2021, jossa tämä katsoi, että ”kansallisella tuomioistuimella ei ole oikeutta tutkia perustuslain 148 §:n kannalta perustuslainmukaisena pidetyn kansallisen oikeuden säännöksen yhteensopivuutta unionin oikeuden säännösten kanssa”.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa Curtea de Apel Piteștiin (ylioikeus, Pitești) tuomaria koskeneeseen tapaukseen; häntä vastaan oikeusministeriö on tiedotusvälineiden mukaan aloittanut kurinpitomenettelyn vilpillisessä mielessä tai törkeän huolimattomasti hoidetun virantoimituksen takia, kun hän menettelyn kestoja koskenutta valitusta käsitellessään oli todennut SEU 2 ja SEU 19 artiklan, päätöksen 2006/928 ja 18.5.2021 annetun tuomion nojalla, että SIIJ:llä ”ei ole hyvää lainkäyttöä koskevien objektiivisten ja todennettavissa olevien pakottavien syiden valossa perusteluja eikä se tarjoa erityisiä takeita, joilla voidaan yhtäältä poistaa vaara siitä, että tätä yksikköä käytetään kyseisten tuomareiden ja syyttäjien toiminnan poliittisen valvonnan välineenä, mikä voi vaarantaa heidän riippumattomuutensa, ja joilla voidaan toisaalta varmistaa, että tätä toimivaltaa voidaan käyttää kyseisiin tuomareihin ja syyttäjiin nähden Euroopan unionin [perusoikeuskirjan] 47 ja 48 artiklasta johtuvia vaatimuksia noudattaen”, jolloin syyttäjä joutui luopumaan asian ratkaisusta, mikä johti lain nro 304/2004 88¹ §:n säännösten soveltamatta jättämiseen. Oikeusministeriön tarkastajien mukaan ”Curtea de Apel Piteștiin tuomaria vastaan viran puolesta suoritettava tutkinta ei koske unionin tuomioistuimen 18.5.2021 antaman tuomion tulkintaa vaan menettelyn kestoja koskevaan valitukseen sovellettavien menettelysääntöjen noudattamista”.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin sellaisen käytännön yhteensopivuutta tuomioistuinten riippumattomuuden periaatteen kanssa, jonka mukaan kurinpitomenettely aloitetaan sellaista tuomaria vastaan, joka on 18.5.2021 annetun tuomion perusteella katsonut, että SIIJ:tä koskevat kansalliset säännökset ovat unionin oikeuden vastaisia.

Kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä ja toissijaisesti nopeutettua menettelyä koskeva pyyntö

- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimen perussäännön ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen niiden määräysten soveltamista, jotka koskevat kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä, tai toissijaisesti nopeutetusta menettelystä annettujen määräysten soveltamista.
- 29 Pyyntö perustuu siihen, että on olemassa kurinpitomenettelyjä, jotka on aloitettu Euroopan unionin oikeuden soveltamisen eli 18.5.2021 annetun tuomion seurauksena, mikä heikentää vakavasti tuomioistuinten riippumattomuutta ja tuomioistuinjärjestelmän vakautta. Lisäksi riidanalaisista kansallisista säännöksistä aiheutuva epävarmuus vaikuttaa SEUT 267 artiklalla käyttöön otetun tuomioistuinten yhteistyötä koskevan järjestelmän toimintaan.